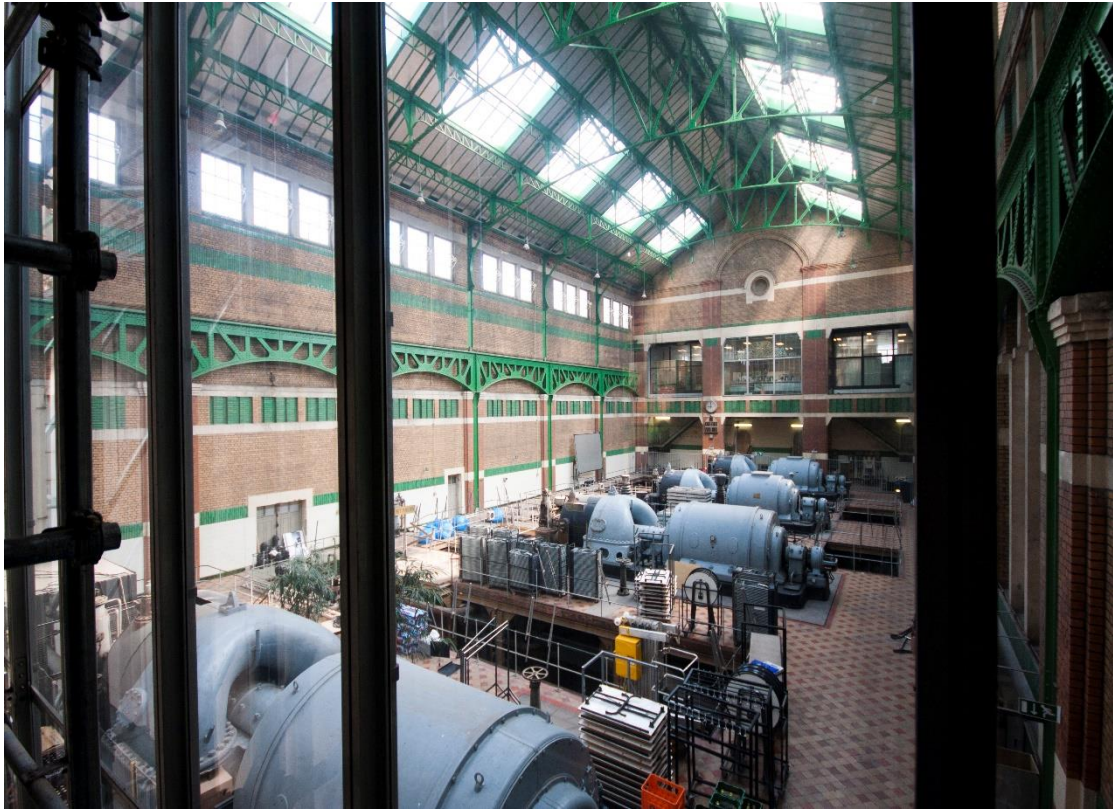

Fabrique Nostalgique 2018

Thema: Energiecentrales

Een uitgave van: <https://fabriekofiel.com>

Januari

	M	D	W	D	V	Z	Z
01	01	02	03	04	05	06	07
02	08	09	10	11	12	13	14
03	15	16	17	18	19	20	21
04	22	23	24	25	26	27	28
05	29	30	31				

Al in de middeleeuwen werd het water van de Roer kort voor uitstroming in de Maas benut om watermolens aan te drijven. Hier kwam in 1918 een waterkrachtcentrale (2 en 3) uit voort, die elektriciteit leverde aan de Electro Chemische Industrie (ECI, 1 en 4) voor de productie van bleekmiddel. Na hervatting van de elektriciteitsopwekking in 2001 is sinds 2012 ook de ECI weer actief, maar dan als 'Cultuurfabriek' voor de bevolking van Roermond.

Februari

	M	D	W	D	V	Z	Z
05				01	02	03	04
06	05	06	07	08	09	10	11
07	12	13	14	15	16	17	18
08	19	20	21	22	23	24	25
09	26	27	28				

In de negentiende eeuw liet de Congregatie van het Goddelijke Woord drie kloosters bouwen in Steyl (1). Het museum toont tegenwoordig de collecties die de missiepaters en -zusters verzamelden (2). Ook hun elektriciteitscentrale is een bezienswaardigheid. Deze voorzag tussen 1909 en 1981 de kloosterdrukkerij van energie (3,4).

Maart

	M	D	W	D	V	Z	Z
09				01	02	03	04
10	05	06	07	08	09	10	11
11	12	13	14	15	16	17	18
12	19	20	21	22	23	24	25
13	26	27	28	29	30	31	

Op het fabriekscampus Strijp in Eindhoven had Philips haar eigen elektriciteitsvoorziening. In de machinekamer die Strijp S vanaf 1929 van elektriciteit, stoom en perslucht voorzag is nu restaurant Radio Royaal gevestigd (1,2). De voormalige elektriciteitscentrale op Strijp T uit 1955 biedt onder de naam 'Innovation Powerhouse' onderdak aan ondernemingen uit de creatieve sector (3,4).

April

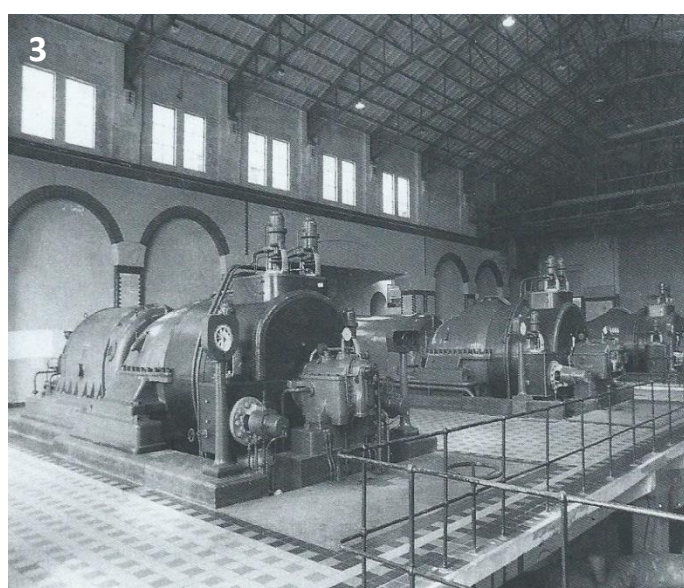
	M	D	W	D	V	Z	Z
13							01
14	02	03	04	05	06	07	08
15	09	10	11	12	13	14	15
16	16	17	18	19	20	21	22
17	23	24	25	26	27	28	29
18	30						

In Oisterwijk had de fabriek van de Koninklijke Verenigde Lederindustrie (KVL) vanaf 1923 haar eigen energiecentrale. De elektriciteit diende om de walkvaten te laten draaien, de stoom om de droogkamers te verwarmen. Na sluiting in 2000 ontfermde de Stichting Stoommachine Oisterwijk zich over de centrale, terwijl provincie en gemeente het KVL-complex herontwikkelden tot woonwijk en ambachtsplaats voor creativITIJD.

Mei

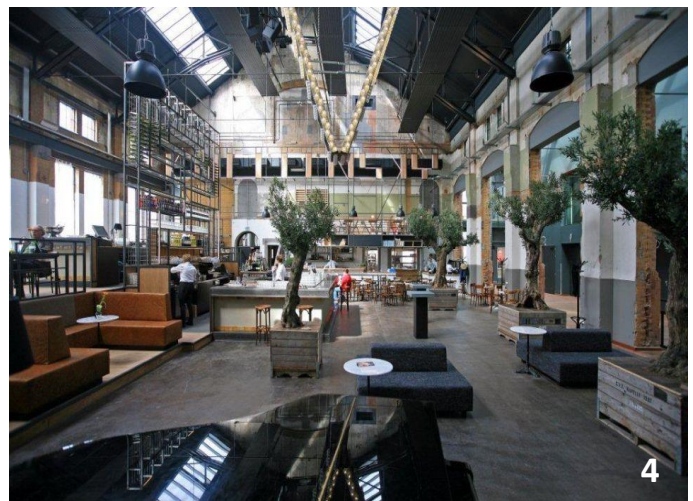
	M	D	W	D	V	Z	Z
18		01	02	03	04	05	06
19	07	08	09	10	11	12	13
20	14	15	16	17	18	19	20
21	21	22	23	24	25	26	27
22	28	29	30	31			

Elektriciteitsproductie door het provinciale energiebedrijf was in Noord-Brabant zo succesvol dat twaalf jaar na ingebruikstelling van de eerste centrale in Geertruidenberg (2,3), er in 1931 al een tweede operationeel werd (1). Deze centrale werd genoemd naar het riviertje de Donge dat haar van koelwater voorzag en bleef naast de Amercentrale (1952) tot 2011 actief. Het voormalige filtergebouw dient vandaag de dag als evenementenlocatie.

Juni

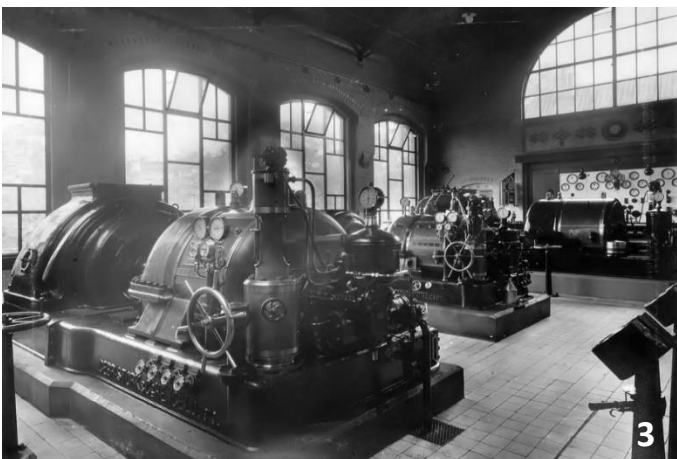
	M	D	W	D	V	Z	Z
22					01	02	03
23	04	05	06	07	08	09	10
24	11	12	13	14	15	16	17
25	18	19	20	21	22	23	24
26	25	26	27	28	29	30	

Het Gemeentelijk Energie Bedrijf van Dordrecht liet in 1910 een elektriciteitscentrale bouwen aan de Noorddijk (1), die in 1918 en 1928 al moest worden uitgebreid (2,3). Na de oorlog nam de Merwedecentrale de energieproductie over. Terwijl deze in 1998 al weer gesloopt werd, kreeg haar voorganger in 2011 een nieuwe bestemming. Naast zalen voor muziek- en theateroptredens biedt het 'Energiehuis' nu ook plaats aan een grandcafé (4).

Juli

	M	D	W	D	V	Z	Z
26							01
27	02	03	04	05	06	07	08
28	09	10	11	12	13	14	15
39	16	17	18	19	20	21	22
30	23	24	25	26	27	28	20
31	30	31					

De turbinehal (3) van de voormalige gemeentelijke elektriciteitscentrale van Gouda is sinds 2015 een restaurant (2). De naam 'Lichtfabriek' (1) verwijst naar de beginjaren toen dit nog de enige toepassing van elektriciteit was. Even verderop heeft de Koninklijke Goudsche Machinale Garenspinnerij (4) ook een nieuwe bestemming gekregen. In Cultuurhuis De Garenspinnerij vinden vanaf 1985 kunst, dans, muziek en theater onderdak.

Augustus

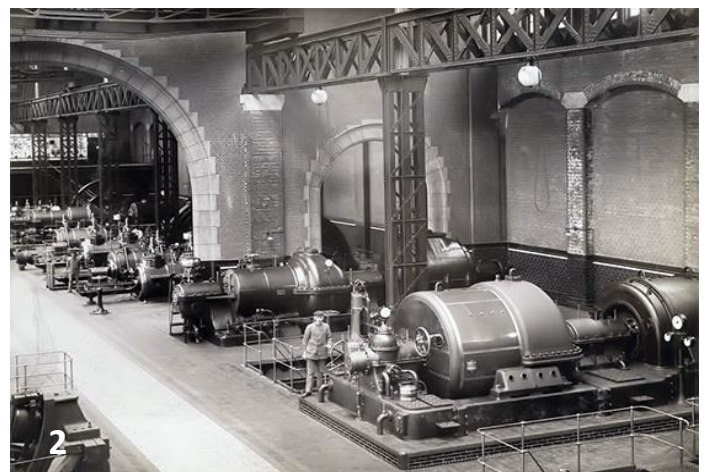
	M	D	W	D	V	Z	Z
31			01	02	03	04	05
32	06	07	08	09	10	11	12
33	13	14	15	16	17	18	19
34	20	21	22	23	24	25	26
35	27	28	29	30	31		

De elektriciteitscentrale aan het De Constant Rebecqueplein in Den Haag is de oudste die in Nederland nog operationeel is. Reeds in 1906 werd hier elektriciteit opgewekt en na modernisering in de jaren zeventig voorziet de centrale ook in stadsverwarming. Het monumentale kantoorgebouw van deze 'Elektriciteitsfabriek' heeft een gelijknamige stichting voor haar exposities en podiumactiviteiten in bruikleen gekregen van het energiebedrijf.

September

	M	D	W	D	V	Z	Z
35						01	02
36	03	04	05	06	07	08	09
37	10	11	12	13	14	15	16
38	17	18	19	20	21	22	23
39	24	25	26	27	28	29	30

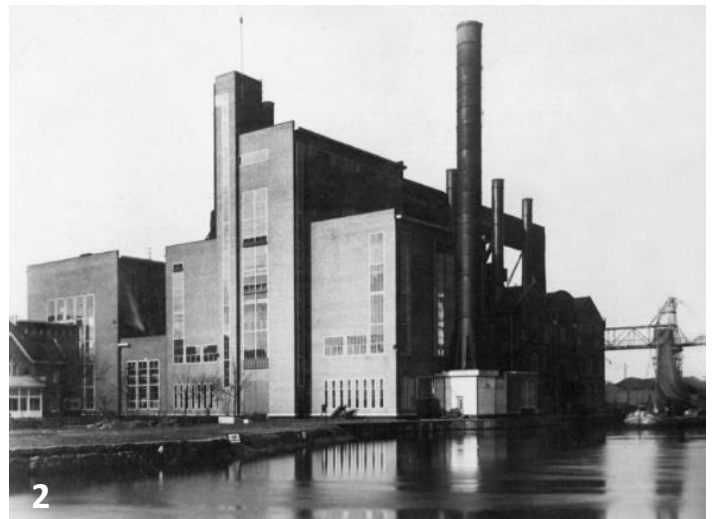
In de eerste gemeentelijke centrale van Amsterdam aan de Hoogte Kadijk is amper dertig jaar elektriciteit opgewekt (1,3). Vanaf 1930 nam de modernere Centrale Noord deze taak over, gevolgd door de Centrale Hemweg in 1952. Nu nog is de helft van de voormalige turbinehal (2) in gebruik als transformatorstation. De andere helft deed tussen 1999 en 2007 dienst als expositieruimte voor 'Energetica' (4), voordat dit museum opging in NEMO.

Oktober

	M	D	W	D	V	Z	Z
40	01	02	03	04	05	06	07
41	08	09	10	11	12	13	14
42	15	16	17	18	19	20	21
43	22	23	24	25	26	27	28
44	29	30	31				

1

2

3

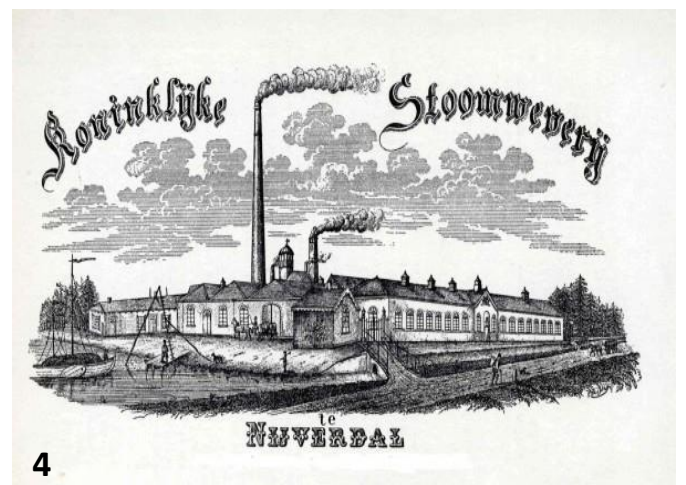
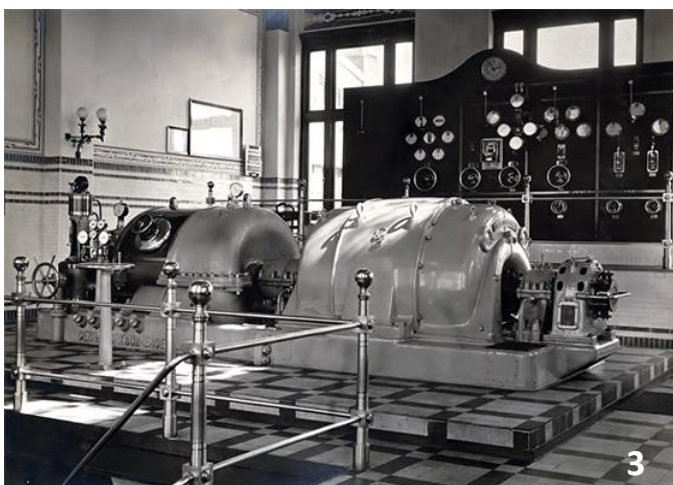

4

De voormalige gemeentelijke elektriciteitscentrale van Groningen heet tegenwoordig 'De Machinefabriek' en huisvest het Noord Nederlands Theater (1). Door annexatie van buurgemeente Helpman was deze overbodig geworden omdat daarmee de provinciale centrale (2) binnen de stadsgrenzen kwam te liggen. Turbinehal (3) en kantoorgebouw (4) van deze Helpmancentrale zijn behouden gebleven en huisvesten nu mediabedrijven.

November

	M	D	W	D	V	Z	Z
44				01	02	03	04
45	05	06	07	08	09	10	11
46	12	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24	25
48	26	27	28	29	30		

Naast het fabrieksgebouw (1) is ook de elektriciteitscentrale (2,3) van de Koninklijke Stoomweverij in Nijverdal (4) behouden gebleven. Dit Overijsselse dorp dankt haar ontstaan aan de textielindustrie die hier door de inspanningen van de Engelsman Thomas Ainsworth en het geld van de Nederlandse Handel-Maatschappij (NHM) van de grond kwam. Na de restauratie van 2011 laat een nieuwe bestemming nog op zich wachten.

December

	M	D	W	D	V	Z	Z
48						01	02
49	03	04	05	06	07	08	09
50	10	11	12	13	14	15	16
51	17	18	19	20	21	22	23
52	24	25	26	27	28	29	30
01	31						

Sommige Twentse textielbaronnen lieten hun fabrieken net over de grens in Duitsland bouwen, zoals de broers Mathieu en Gerrit van Delden in Gronau. Uit oogpunt van brandgevaar in hun spinnerij vervingen zij in 1895 de olielampen door gloeilampen en namen de elektriciteitsopwekking hiervoor zelf ter hand. De turbinehal van deze centrale heeft in 2004 een nieuwe bestemming gekregen als concerthal van het Rock 'n' Pop Museum.